

# Иона бороруок кинигэтэ

Былыргы дьэбириэй тылыттан  
сахалыы, нууччалыы, английскайды тылбаас



Библийэ тылбааһын Института  
Москуба, 2019

**Дьокуускай уонна Ленскэй  
архиепискоба  
РОМАН  
алгыһынан**

**Иона бороруок кинигэтэ**

*Былыргы дьэбириэй тылыттан  
сахалыы, нууччалыы, английскайдыы тылбаас*

*Рая Сибирякова тылбааһа*

*Консультант Алексей Сомов*

*Богословскай эрдээктэр Саргылаана Леонтьева*

*Филологическай эрдээктэр Зоя Башарина*

*Худуоһунньук Мария Адамова*

**Кинигэ тиэкиһин электроннай уонна аудио версияларын Библиийэ  
тылбааһын Институтун сайтыттан ылыахха сөп:  
<http://ibt.org.ru/ru/media?id=УКТ>**



ISBN 978-5-93943-266-5

© Институт перевода Библии, 2019

## *Күндү ааџааччылар!*

Улуу Бибилийэ өссө биир үтүкэн кинигэтэ сахалыы бэчээттэнэн тахсы-бытынан күндү ааџааччылары ис сүрэхпиттэн эџэрдэлиибин! Иона бороруок туһунан кылгас эрээри, олус диринг ис хоһоонноох кэпсээн болџомтолоох киһи сүрэџэр эрэл кыымын саџар. Бу кинигэттэн көстөрүнэн, киһи Тангараџа эргиллэн аныытын-буруйун билиннэџинэ, Айыы Тойон киниэхэ аџалыы амарахтык сыһыаннаһан, бэл буруйдуур, накаастыыр санаатын уларытыан сөп.

Эдэр ааџааччылар көрдөһүүлэринэн бу кэрэ-бэлиэ кинигэ үс тылынан бэчээттэнэр. Өссө биир кэрэхсэбиллээџэ – чаџылхай бэйэлээх бэртээхэй уруһуйдары олохтоох худуоһунньук онордо. Онон эһиги хас да тыһыынча сыл анараа өттүгэр суруллубут кэпсээни үс омук тылынан ааџан, оччотооџу олох дьүһүлгэнин саха мындыр хараџынан көрөн, Иона бороруок кинигэтин ордук өйдүөххүт.

Бибилийэ тылбааһын Москубатааџы Института инникитин да ытык кинигэлэри сахалыы тылынан таһаара турдун диэн алгыһы кытта,

*+ Дьокан*

Дьокуускай уонна Ленскэй архиепискоба

# ААН ТЫЛ

## *Күндү ааџааччы!*

Эн билигин Эргэ Кэс Тыл хомуруннугар киирсэр Иона бороруок кинигэтин тутан олороџун. Эргэ Кэс Тыл Сага Кэс Тыллыын иккиэн холбоон Бибилийэ диэн ааттаналлар. Улуу Бибилийэни, киһи аймах саамай күндү бааһын, аан дойду дьоно үйэттэн үйэлэр тухары таптаан ааџаллар.

Иона кинигэтигэр Тагара сорудаџын толоруон баџарбакка куота сатаабыт бороруок туһунан кэпсэнэр. Бу быһыы-майгы биһиги эрабыт иннинээџи VIII-с үйэџэ буолан ааспыт. Тагара Ионаны ол саџана кыргыз дьайынан, мунгутуур күүһүнэн аар саарга аатырбыт Ассирия импиэрийэтин Ниневия куоратыгар баран, ол куорат олохтоохторун аныыларын-хараларын саралаа диэн соруџар. Иона буоллаџына Израиль кыр өстөөхтөрө, Ниневия олохтоохторо, буруйдарын билинэн Тагараџа бырастыы гыннарыахтарын баџарбат. Кини, баџар, төрөөбүт норуотун хаан өстөөџөр барыан саллыбыт буолуон эмиэ сөп. Онон бороруок Тагара эппит хайысхатыттан чынха атыны тутуһан, хараабылга олорсон Айыы Тойонтон тэскилии сатыыр. Муора дьикти быһылааныгар түбэхэ сылдыбыт Иона бүтэр уһугар Айыы Тойонго бас бэринэр гынан баран, Тагара Ниневия дьонун бырастыы гыммытыттан улаханлык хомойор. Ол эрээри Айыы Тойон Ионаџа амарахтык сыһыаннаһан, аныылаахтар өлүөхтэрин баџарбатын, быһыһахтарын баџарарын көрдөрөр, Кини Израиль эрэ Тагарата буолбатаџын – бүтүн аан дойду, бары кыыл-сүөл, от-мас, айылџа бүттүүнүн Тагарата буоларын биллэрэр. Сир-халлаан барыта Кини көнгүлүн толорор, Тагара эмиэ айбыт айымныытын айылџаны араначчылыыр.

Сага Кэс Тылга Айыы Тойон Иисус Христос чугас үөрэнээччилэригэр өлөн баран тиллиэхтээџин кэпсиригэр Иона бороруогу ахтан ааһар. Ону таһынан Айыы Тойон Ниневия олохтоохторо бука бары биир санаанан буруйдарын билиммиттэрин, көнө суолга үктэммиттэрин холобурдуур.

Бу кинигэџэ сахалыы тиэкиһи кытта сэргэ нууччалыы Синодальной уонна английскайды World English Bible диэн тылбаастары киллэрдибит. Британия тылбааһа кыра уларытыылаах бэриллэр. Маннык таһаарыы саха эдэр ыччата Бибилийэни ордук диригинник өйдүүрүгэр, ону таһынан тылы үөрэтэригэр туһалыаџа.

Кинигэ электроннай тиэкиһин биһиги институтпут сайтыттан булан ааџыаха сөп. Сайт аадырыһа <http://ibt.org.ru> диэн.

Эргэ Кэс Тыл бу кыракый кэпсээнэ саха дьонун бүтүн Бибилийэни ааџарга көџүлүө диэн биһиги эрэнэ саныыбыт. Итиэннэ түмүкпүтүгэр кинигэ тылбаасчытыгар, эрдээктэрдэригэр, консультаныгар, көмөлөспүт үтүө дьонго бука барыларыгар истин махталбытын тиэрдэбит.

*Бибилийэ тылбааһын Москубатааџы Института*

## Иона АЙЫЫ ТОЙОНТОН куотар

**1** <sup>1</sup> Биир күн Иона, Амиттай уола, АЙЫЫ ТОЙОН\* кинини ынгырап сагатын истибитэ. <sup>2</sup> «Айанна тур! – диэбитэ ол сага. – Улахан куоракка Ниневияҕа баран, олохтоохтор аныыларын-хараларын саралаа, Мин кинилэр хара дьайыыларын көрбүппүн иһитиннэр».

<sup>3</sup> Иона айанна турбута эрээри, АЙЫЫ ТОЙОНТОН Тарсиска\*\* куотарга сананан Яффаҕа түспүтэ; онно Тарсистаары турар хараабылы булан, суолун төлөөн, АЙЫЫ ТОЙОНТОН Тарсиска тэскилиирдии, хараабылга киирсэн олорунан кэбиспитэ.



## Иона убегает от ГОСПОДА

**1** <sup>1</sup> И было слово ГОСПОДНЕ к Ионе, сыну Амафиину: <sup>2</sup> встань, иди в Ниневию, город великий, и проповедуй в нем, ибо злодеяния его дошли до Меня. <sup>3</sup> И встал Иона, чтобы бежать в Фарсис от лица ГОСПОДНЯ, и пришел в Иоппию, и нашел корабль, отправлявшийся в Фарсис, отдал плату за провоз и вошел в него, чтобы плыть с ними в Фарсис от лица ГОСПОДА.

## Jonah flees from the LORD

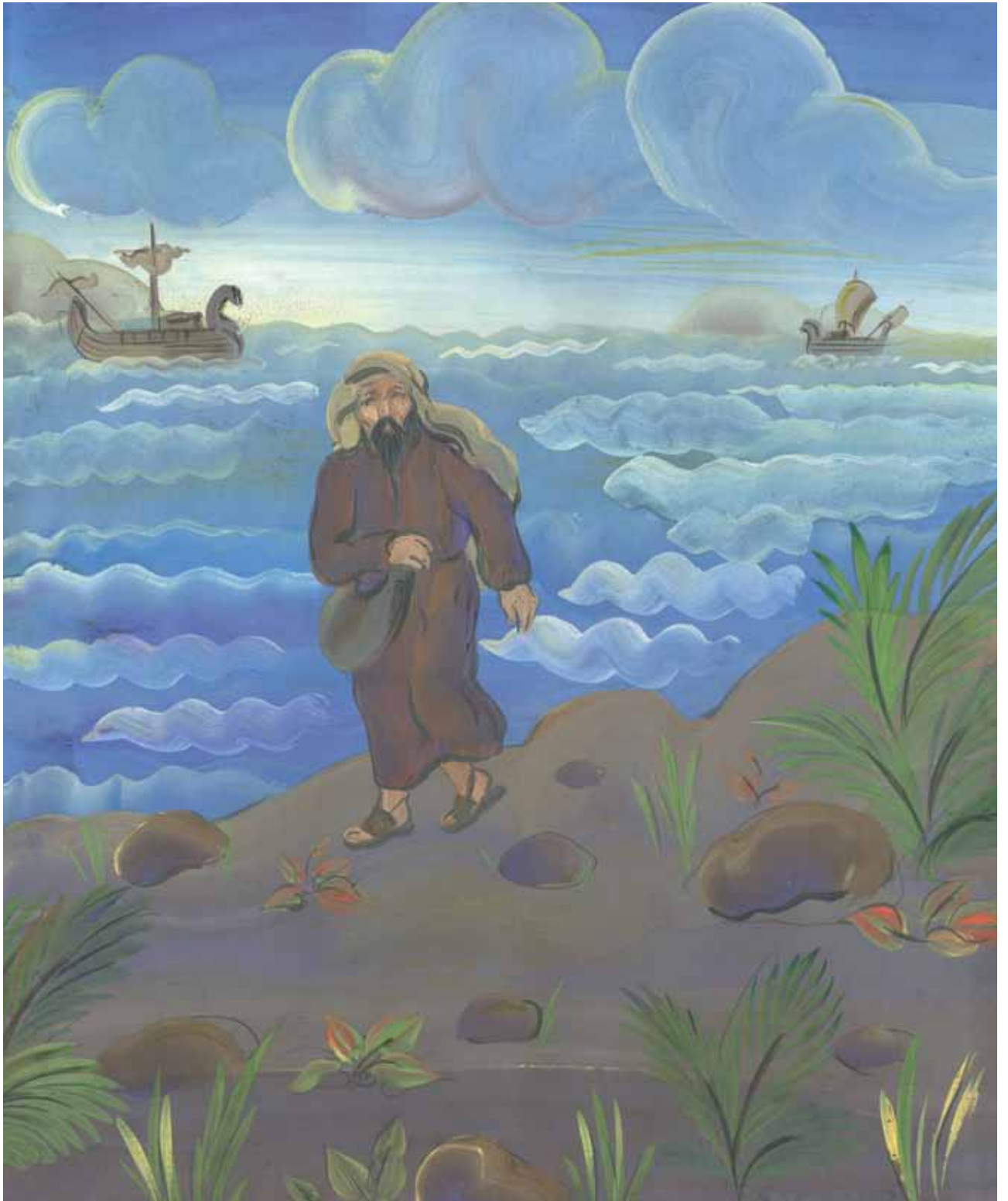
**1** <sup>1</sup> Now the LORD's word came to Jonah the son of Amittai, saying, <sup>2</sup> "Arise, go to Nineveh, that great city, and preach against it, for their wickedness has come up before me."

<sup>3</sup> But Jonah rose up to flee to Tarshish from the presence of the LORD. He went down to Joppa, and found a ship going to Tarshish; so he paid its fare, and went down into it, to go with them to Tarshish from the presence of the LORD.

---

\* 1:1 АЙЫЫ ТОЙОН – Таһара Эргэ Кэс Тыл кинигэлэригэр баар ааттаммат ытык аата биһиги тылбаасытыгар улахан буукубаларынан бэриллэр. Учуонайдар сабаҕалыылларынан, бу «Яхве» диэн аат буолуон сөп.

\*\* 1:3 Тарсис – Бу Испания кытылыгар баар сир буолуон сөп.



<sup>4</sup>Ол эрэн АЙЫЫ ТОЙОН муораҕа улахан тыалы түһэрбитэ: суостаах буурҕа өрө ытыллан, айаннаан иһэр хараабыллара хайа барыах курдук буолбута. <sup>5</sup>Муораһыттар бары уолуйа куттанан, хас биирдиилэрэ үгэр-сүктэр тангараларын ынырбыттара, өлөртөн быыһаан диэн ааттаһан-көрдөһөн барбыттара. Онтон мунгур уһукка киирэн, хараабылларын чэлчэтээрри, тийээн иһэр таһаҕастарын ууга тамнаабыттара.

Иона буоллаҕына ити кэмнэ хараабыл түгэҕ эр киирэн сүр кытаанактык утуйа сыппыта.



<sup>4</sup>Но ГОСПОДЬ воздвиг на море крепкий ветер, и сделалась на море великая буря, и корабль готов был разбиться. <sup>5</sup>И устрашились корабельщики, и взывали каждый к своему богу, и стали бросать в море кладь с корабля, чтобы облегчить его от нее;

Иона же спустился во внутренность корабля, лег и крепко заснул.

<sup>4</sup>But the LORD sent out a great wind on the sea, and there was a mighty storm on the sea, so that the ship was likely to break up.

<sup>5</sup>Then the mariners were afraid, and every man cried to his god. They threw the cargo that was in the ship into the sea to lighten the ship.

But Jonah had gone down into the innermost parts of the ship, and he was laying down, and was fast asleep.





<sup>6</sup> Ол сыттағына, киниэхэ муораһыттар тойонноро тийиэн кэлэн: «Бу эн туох буолан утуйа сытар киһигиний? — диэн көбүөлээбитэ. — Тур, Таңарабыттан көрдөс! Баҕар, Кини биһигини санаан, биһиги тыыннаах ордуохпут!»

<sup>7</sup> Муораһыттар ити кэмнэ: «Чэйин, түөрэх кэбиһэн, бу ким туһуттан маннык быһылаанга түбэспиппитин билиэххэ!» — дэһиспиттэрэ. Түөрэх кэбиспиттэрэ, арай, түөрэхтэрэ Ионаҕа түспүтэ. <sup>8</sup> Ол иһин кинилэр Ионаттан: «Эт эрэ биһиэхэ, бу ким туһуттан биһиги маннык алдьархайга ыллардыбыт? — диэн ыйыппытара. — Эн туох дьарыктаах киһигиний? Хантан айаннаан иһэбин? Дойдун ханнаный? Туох омукуунуй?»

<sup>9</sup> «Мин дьэбириэйбин, — диэн хоруйдаабыта Иона, — **АЙЫЫ ТОЙОННО**, байҕалы уонна сири айбыт халлааннаағы Танараҕа, сүгүрүйэбин».



<sup>6</sup> И пришел к нему начальник корабля и сказал ему: что ты спишь? встань, воззови к Богу твоему; может быть, Бог вспомнит о нас и мы не погибнем.

<sup>7</sup> И сказали друг другу: пойдём, бросим жребии, чтобы узнать, за кого постигает нас эта беда. И бросили жребии, и пал жребий на Иону.

<sup>8</sup> Тогда сказали ему: скажи нам, за кого постигла нас эта беда? какое твое занятие и откуда идешь ты? где твоя страна и из какого ты народа?

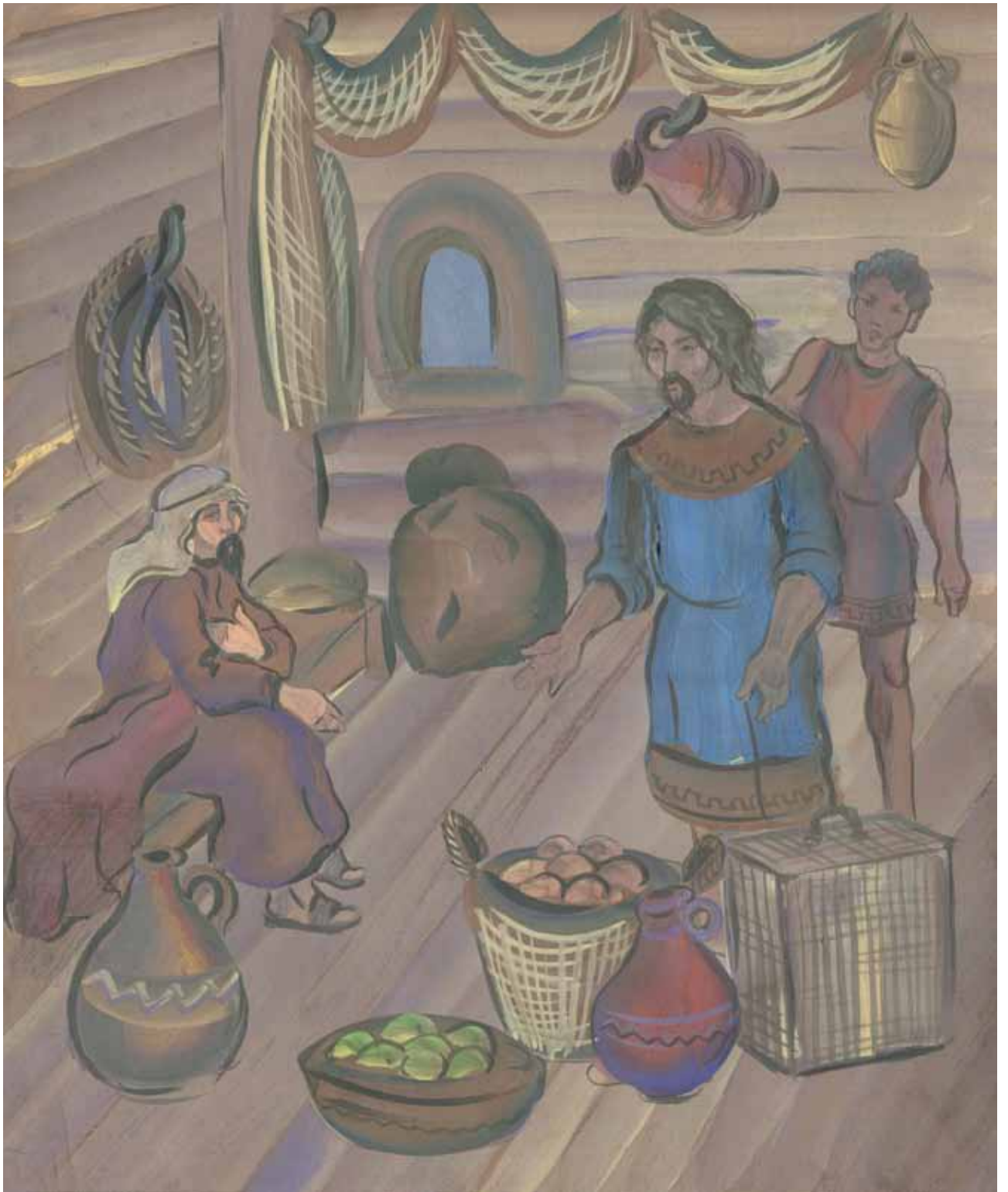
<sup>9</sup> И он сказал им: я Еврей, чту ГОСПОДА Бога небес, сотворившего море и сушу.

<sup>6</sup> So the ship master came to him, and said to him, “What do you mean, sleeper? Arise, call on your God! Maybe your God will notice us, so that we won’t perish.”

<sup>7</sup> They all said to each other, “Come! Let’s cast lots, that we may know who is responsible for this evil that is on us.” So they cast lots, and the lot fell on Jonah.

<sup>8</sup> Then they asked him, “Tell us, please, for whose cause this evil is on us. What is your occupation? Where do you come from? What is your country? Of what people are you?”

<sup>9</sup> He said to them, “I am a Hebrew, and I fear the LORD, the God of heaven, who has made the sea and the dry land.”



<sup>10</sup> Кини АЙЫЫ ТОЙОНТОН күрэнэн иһэрин кэпсээбитигэр муораһыттар өссө ордук куттанан: «Оо, дьэ хайаан итинник быһыыламмытын эбитэ буолла? — дэспиттэрэ. — <sup>11</sup> Биһиги бу эйигин хайдах гынан муораны уоскутабыт? Буурҕабыт улам күүһүрэн иһэр дии!»

<sup>12</sup> Онуоха Иона эппитэ: «Миигин ууга ылан быраҕын, оччоҕо муора уоскуйуо. Бу үлүгэрдээх буурҕаҕа эһиги мин туспуттан түбэспиккитин билэбин». <sup>13</sup> Ол үрдүнэн муораһыттар харса суох кытыл диэки эрдэ сатаабыттар да, сири кыайан булбатахтара: силлиэ эбии сэтэрэн иһэрэ.



<sup>10</sup> И устрашились люди страхом великим и сказали ему: для чего ты это сделал? Ибо узнали эти люди, что он бежит от лица ГОСПОДНЯ, как он сам объявил им. <sup>11</sup> И сказали ему: что сделать нам с тобою, чтобы море утихло для нас? Ибо море не переставало волноваться.

<sup>12</sup> Тогда он сказал им: возьмите меня и бросьте меня в море, и море утихнет для вас, ибо я знаю, что ради меня постигла вас эта великая буря. <sup>13</sup> Но эти люди начали усиленно грести, чтобы пристать к земле, но не могли, потому что море все продолжало бушевать против них.

<sup>10</sup> Then the men were exceedingly afraid, and said to him, “What have you done?” For the men knew that he was fleeing from the presence of the LORD, because he had told them. <sup>11</sup> Then they said to him, “What shall we do to you, that the sea may be calm to us?” For the sea grew more and more stormy.

<sup>12</sup> He said to them, “Take me up, and throw me into the sea. Then the sea will be calm for you; for I know that because of me this great storm is on you.” <sup>13</sup> Nevertheless the men rowed hard to get them back to the land; but they could not, for the sea grew more and more stormy against them.



<sup>14</sup> Дьэ онно кинилэр АЙЫЫ ТОЙОНУ ынгыран ааттаспыттара: «АЙЫЫ ТОЙОН, Эн бука диэн биһигини бу киһи өлүүтүгэр буруйдаама! Ыраас киһи хаанын тохтугут диэн, биһигиттэн ирдээмэ! Эн АЙЫЫ ТОЙОНГУН эбээт, Бэйэлээх Бэйэнг оноруун итинник эбит!» <sup>15</sup> Ионаны ууга ылан быраҕааттарын кытта, муора сонно уоскуйан хаалбыта. <sup>16</sup> Дьон АЙЫЫ ТОЙОНТОН улаханлык дьулайан, Киниэхэ сиэртибэ биэрэн туран андаҕар тылларын эппиттэрэ.



<sup>14</sup> Тогда воззвали они к ГОСПОДУ и сказали: молим Тебя, ГОСПОДИ, да не погибнем за душу человека сего, и да не вменишь нам кровь невинную; ибо Ты, ГОСПОДИ, соделал, что угодно Тебе! <sup>15</sup> И взяли Иону и бросили его в море, и утихло море от ярости своей. <sup>16</sup> И устрашились эти люди ГОСПОДА великим страхом, и принесли ГОСПОДУ жертву, и дали обеты.

<sup>14</sup> Therefore they cried to the LORD, and said, “We beg you, the LORD, we beg you, don’t let us die for this man’s life, and don’t lay on us innocent blood; for you, the LORD, have done as it pleased you.” <sup>15</sup> So they took up Jonah, and threw him into the sea; and the sea ceased its raging. <sup>16</sup> Then the men feared the LORD exceedingly; and they offered a sacrifice to the LORD, and made vows.



## Иона балык иһиттэн Тангараҕа үнэр

**2** <sup>1</sup>Онтон АЙЫЫ ТОЙОН ыппыт аарыма балыга\* тийэн кэлэн, Ионаны ыйыстан кэбиспитэ. Иона ол иһигэр үс түүннээх күн буолан баран, <sup>2</sup>балык иһиттэн АЙЫЫ ТОЙОН Тангаратыгар үнпүтэ:

<sup>3</sup>«АЙЫЫ ТОЙОН! Алдьархайга ылларан Эйигин ыңырбыппар Эн миэхэ хардардын,

Анараа дойду\*\* түгэбиттэн үөгүлээбиппэр иһиттин!



## Иона молится Богу во чреве кита

**2** <sup>1</sup>И повелел ГОСПОДЬ большому киту поглотить Иону; и был Иона во чреве этого кита три дня и три ночи.

<sup>2</sup>И помолился Иона ГОСПОДУ Богу своему из чрева кита <sup>3</sup>и сказал: к ГОСПОДУ воззвал я в скорби моей, и Он услышал меня; из чрева преисподней я возопил, и Ты услышал голос мой.

## Jonah prays to God in the belly of the fish

**2** <sup>1</sup>The LORD prepared a huge fish to swallow up Jonah, and Jonah was in the belly of the fish three days and three nights.

<sup>2</sup>Then Jonah prayed to the LORD, his God, out of the fish's belly. <sup>3</sup>He said, "I called because of my affliction to the LORD. He answered me. Out of the belly of Sheol I cried. You heard my voice.

---

\* 2:1 ...балыга... – Кинигэ былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут дьин тиэкиһигэр маннык. Нууччалыы Синодальной тылбаас «киит» диэн тыла былыргы гректии тылбааһы Септуагинтаны батыһар. Ол эрээри Септуагинта тыла «муора дьулаан харамайа» диэн суолталаах.

\*\* 2:3 Анараа дойду – Былыргы дьэбириэйдии тиэкискэ «Шеол» диэн.





<sup>4</sup>Эн миигин дирин далайга, байдал түгэбэр түнэрбитинг,  
онно миигин бурулзан эрийэн ылбыта,  
Эн бары баалын, модун долгунун барыта мин үрдүбүнэн ытыллан  
ааспыта.

<sup>5</sup>Онон миигин аны көрбөттүү киэр үүрдэ дии санаабытым.  
Суох! Мин өссө даҕаны Эн сибэтиэй Дьиэбин көрүөбүм!

<sup>6</sup>Халыан уу тыыммын хаайбыта,  
түгэбэ биллибэт чүөмпэ миигин мэниэстибитэ,  
төбөбөр муора салахайа иилистибитэ.

<sup>7</sup>Мин хайалар төрдүлэригэр түспүтүм;  
сир халҕана мин үрдүбүнэн букатыннаахтык хам хатаммыта!  
Ол эрэн, АЙЫЫ ТОЙОН Тангарам, Эн миигин үөдэн түгэбиттэн та-  
наардын!



<sup>4</sup>Ты вверг меня в глубину, в сердце моря, и потоки окружили меня,  
все воды Твои и волны Твои проходили надо мною.

<sup>5</sup>И я сказал: отринут я от очей Твоих,  
однако я опять увижу святой храм Твой.

<sup>6</sup>Объяли меня воды до души моей,  
бездна заключила меня;  
морскою травкою обвита была голова моя.

<sup>7</sup>До основания гор я нисшел,  
земля своими запорами навек заградила меня;  
но Ты, ГОСПОДИ Боже мой, изведешь душу мою из ада.

<sup>4</sup>For you threw me into the depths, in the heart of the seas.  
The flood was all around me. All your waves and your billows passed over me.

<sup>5</sup>I said, 'I have been banished from your sight;  
yet I will look again toward your holy temple.'

<sup>6</sup>The waters surrounded me, even to the soul.  
The deep was around me.

The weeds were wrapped around my head.

<sup>7</sup>I went down to the bottoms of the mountains.

The earth barred me in forever:

yet you have brought my life up from the pit, the LORD my God.



<sup>8</sup> Сырам-сылбам баранан, мунгур уһукка түһэн, мин Эйигин,  
АЙЫЫ ТОЙОНУ, өйдөөн кэлбитим,  
мин үнэр үнгүүм Эйиэхэ, Эн сибэтиэй Дьиэҕэр, тиййбитэ.

<sup>9</sup> Туох да туһата суох эмэгэттэргэ сүгүрүйээччилэр Эйигин танна-  
раллар.

<sup>10</sup> Оттон мин махтал тылларын этэммин Эйиэхэ сиэртибэ биэриэҕим,  
эрэннэрбит тылбын толоруоҕум.  
Быһабыл АЙЫЫ ТОЙОНТОН тосхойор!»

<sup>11</sup> АЙЫЫ ТОЙОН дьаһайбытыгар аарыма балык Ионаны сиргэ өбүйэн  
кэбиспитэ.



<sup>8</sup> Когда изнемогла во мне душа моя, я вспомнил о ГОСПОДЕ,  
и молитва моя дошла до Тебя, до храма святого Твоего.

<sup>9</sup> Чтущие суетных и ложных богов оставили Милосердного своего,  
<sup>10</sup> а я гласом хвалы принесу Тебе жертву;  
что обещал, исполню:  
у ГОСПОДА спасение!

<sup>11</sup> И сказал ГОСПОДЬ киту, и он изверг Иону на сушу.

<sup>8</sup> When my soul fainted within me, I remembered the LORD.  
My prayer came in to you, into your holy temple.

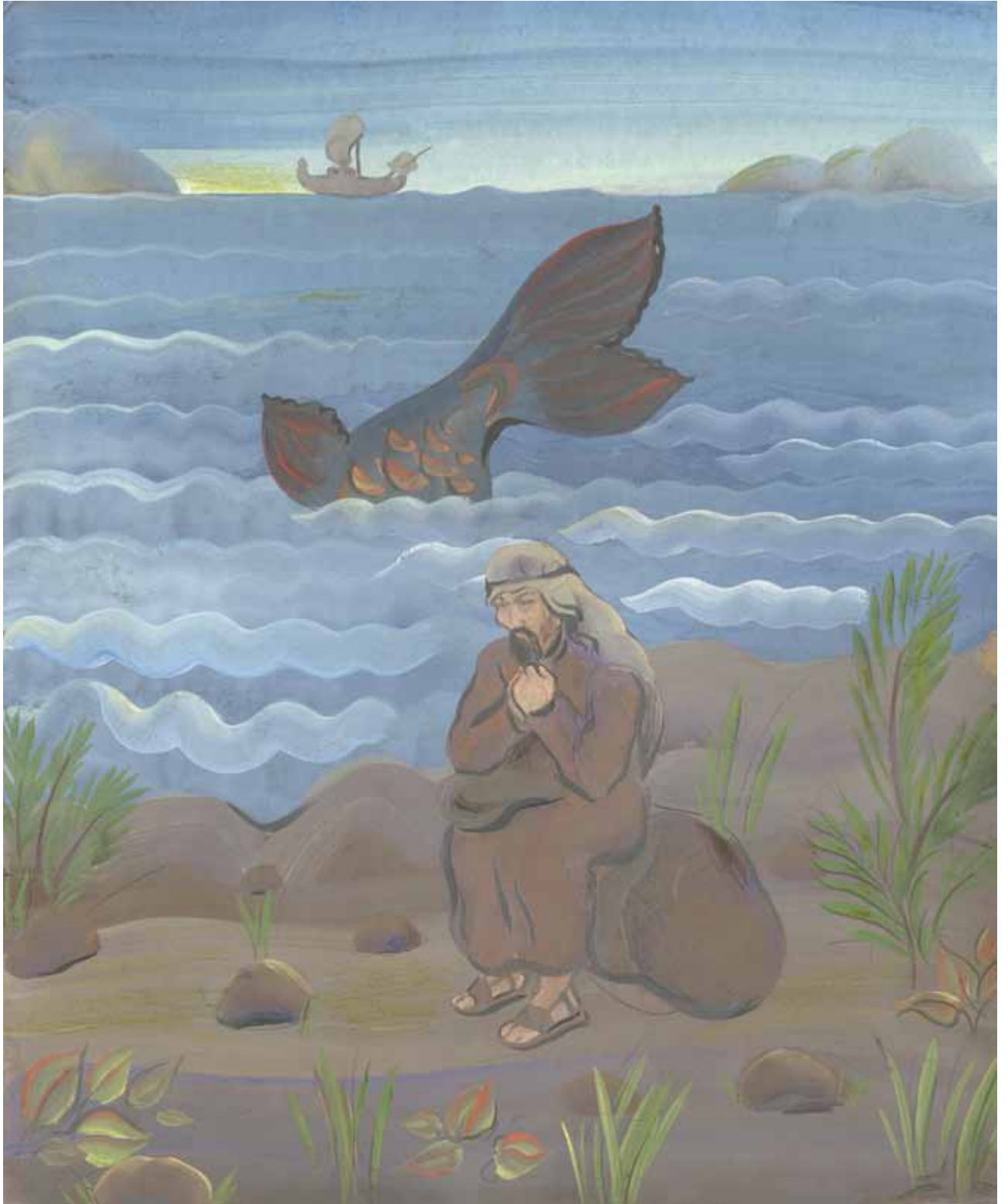
<sup>9</sup> Those who regard lying vanities forsake their own mercy.

<sup>10</sup> But I will sacrifice to you with the voice of thanksgiving.

I will pay that which I have vowed.

Salvation belongs to the LORD.”

<sup>11</sup> Then the LORD spoke to the fish, and it vomited out Jonah on the dry land.



## Иона АЙЫЫ ТОЙОНГО бас бэринэр

**З** <sup>1</sup>АЙЫЫ ТОЙОН Ионаға иккин эппитэ: <sup>2</sup>«Айанга тур! Улахан куоракка Ниневияға баран, Мин эйиэхэ тугу этэрбин олохтоохторго иһитиннэр». <sup>3</sup>Бу сырыыга Иона туох да уталытыыта суох айанга турбута: АЙЫЫ ТОЙОН соруйбутун курдук, Ниневияға аттаммыта.

Ниневия буоллабына сүүнэ улахан куорат этэ: усталаах туоратын киһи үс күнүнэн эрэ кэрийэн бүтэрэрэ. <sup>4</sup>Иона куоракка киирэн биир күннүк суолу ааһан баран: «Аны түөрт уон хонугунан Ниневия урусхал буолуоҕа!» – диэн биллэрбитинэн барбыта.

<sup>5</sup>Онон Ниневия олохтоохторо Тагараны итэҕэйэн, ким да аһыа да, иһиэ да суохтаах кураанах күннэрин биллэрэн, кыратыттан улаханыгар тийэ бука бары кутурҕан таһаһын\* танныбытгара.



## Иона подчиняется ГОСПОДУ

**З** <sup>1</sup>И было слово ГОСПОДНЕ к Ионе вторично: <sup>2</sup>встань, иди в Ниневию, город великий, и проповедуй в ней, что Я повелел тебе. <sup>3</sup>И встал Иона и пошел в Ниневию, по слову ГОСПОДНЮ;

Ниневия же была город великий у Бога, на три дня ходьбы.

<sup>4</sup>И начал Иона ходить по городу, сколько можно пройти в один день, и проповедовал, говоря: еще сорок дней – и Ниневия будет разрушена!

<sup>5</sup>И поверили Ниневитяне Богу, и объявили пост, и оделись во вретища, от большого из них до малого.

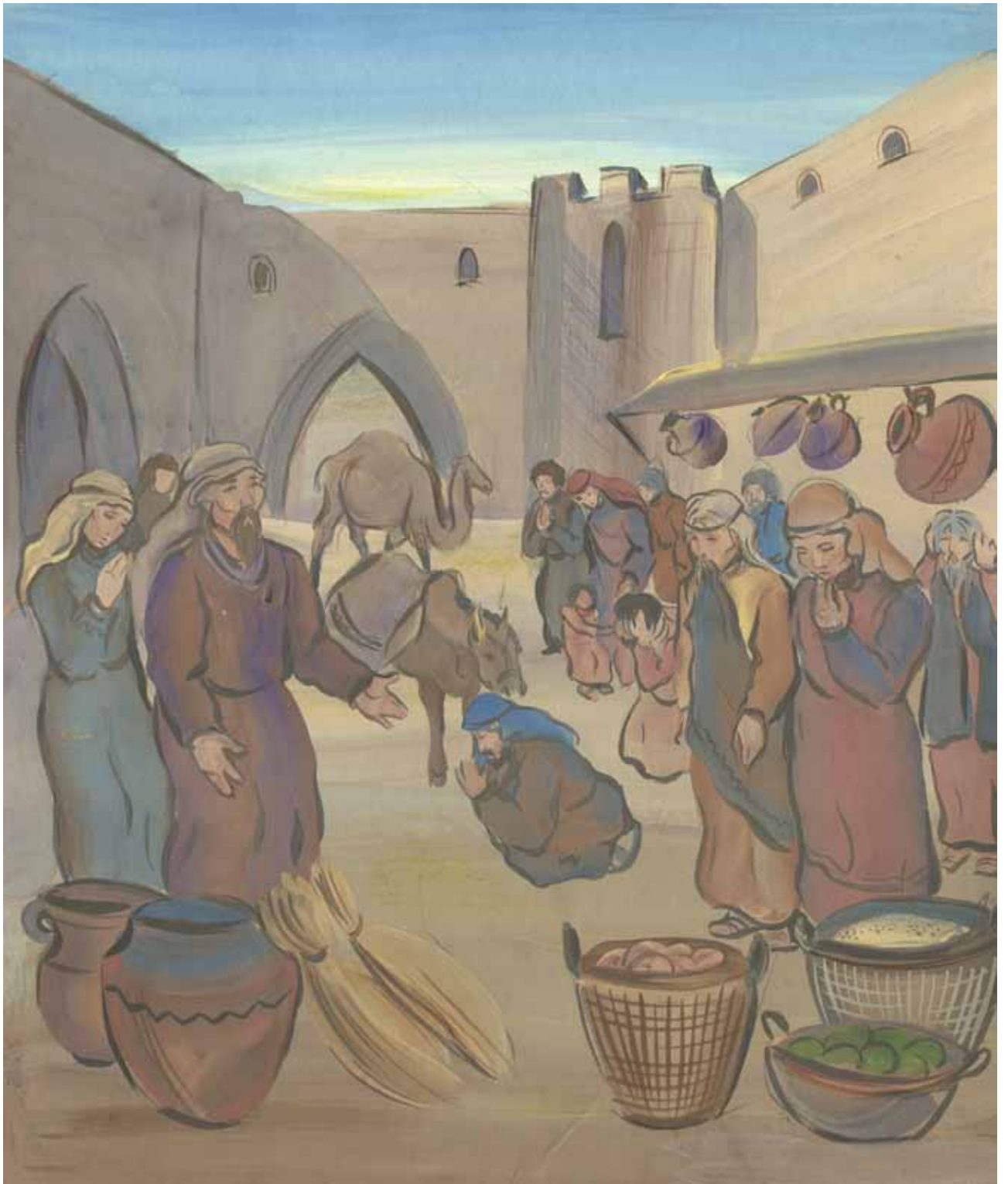
## Jonah submits to the LORD

**З** <sup>1</sup>The LORD's word came to Jonah the second time, saying, <sup>2</sup>“Arise, go to Nineveh, that great city, and preach to it the message that I give you.” <sup>3</sup>So Jonah arose, and went to Nineveh, according to the LORD's word.

Now Nineveh was an exceedingly great city, three days' journey across. <sup>4</sup>Jonah began to enter into the city a day's journey, and he cried out, and said, “In forty days, Nineveh will be overthrown!”

<sup>5</sup>The people of Nineveh believed God; and they proclaimed a fast, and put on sackcloth, from their greatest even to their least.

\* 3:5 ...кутурҕан таһаһын... – Былыр дьон, аһыыларын билинэн үгэллэригэр, сыгынньах эттэригэр тэбиэн түүтүттэн өрүллүбүт хатыылаах, мара-сара таһаһы кэтэн баран, астан акаастанан кураанах күннэнэллэрэ.



<sup>6</sup> Ити туһунан сурах Ниневия ыраахтааҕытыгар тийбитигэр ыраахтааҕы, бүрүстүөлүттэн туран, мааны таҥаһын устан кэбиспитэ, кутурҕан таҥаһын таннан баран, күл кутуллубут сиригэр олорбута. <sup>7</sup> Кини бэйэтин уонна үрдүк сололоохторун ааттарыттан Ниневияҕа маннык ыйааҕы таһаарбыта: «Ким да аска-үөлгэ чугаһабатын, ууну испэтин. Дьэ сүөһүтүн эмиэ, ынахтары да, барааннары да, мэччитэ ыппатыннар, уулаппатыннар. <sup>8</sup> Дьон барыта кутурҕан таҥаһын таннан, сүөһүтүн эмиэ оннук таҥаһынан бүрүйэн баран, туох баар күүһүн ууран туран Тагараны ынгырдын. Хас биирдии киһи аһыылаах суолу тутуһарын, күүһүнэн өттөйөрүн уураттын. <sup>9</sup> Туох билэр, баҕар, Тагара санаата уларыян уордайбыта уҕарыйыа, оччоҕо биһиги өлүөхпүт суоҕа».

<sup>10</sup> Ниневия олохтоохторо аһыылаах суолларыттан туораан быһыыларамайгылара көммүтүн көрөн, Тагара, санаата уларыян, кинилэргэ ытыах буолбут алдьархайын ыппатаҕа.

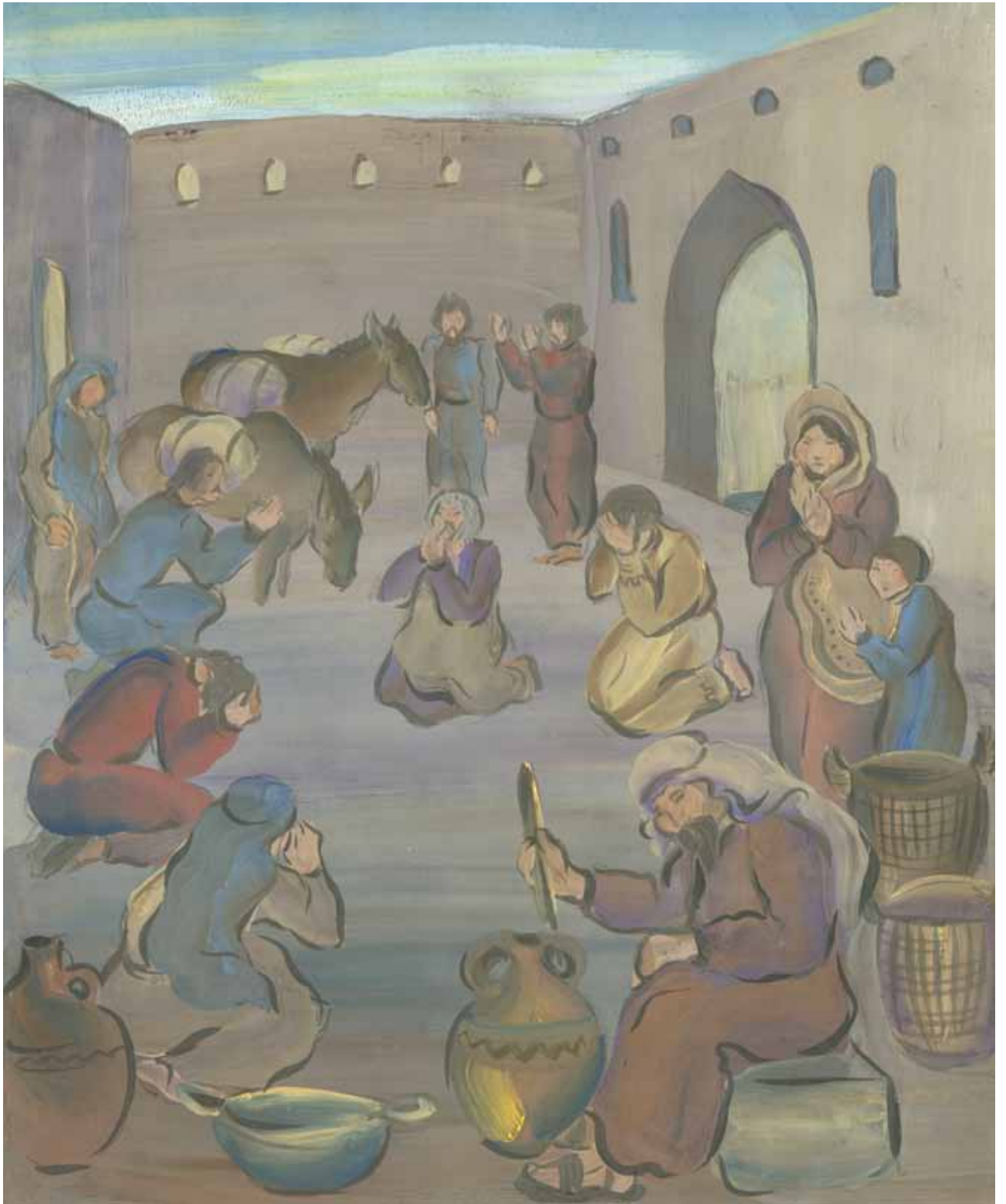


<sup>6</sup> Это слово дошло до царя Ниневии, и он встал с престола своего, и снял с себя царское облачение свое, и оделся во вретисе, и сел на пепле, <sup>7</sup> и повелел провозгласить и сказать в Ниневии от имени царя и вельмож его: «чтобы ни люди, ни скот, ни волы, ни овцы ничего не ели, не ходили на пастбище и воды не пили, <sup>8</sup> и чтобы покрыты были вретисем люди и скот и крепко вопияли к Богу, и чтобы каждый обратился от злого пути своего и от насилия рук своих. <sup>9</sup> Кто знает, может быть, еще Бог умиласердится и отвратит от нас пылающий гнев Свой, и мы не погибнем».

<sup>10</sup> И увидел Бог дела их, что они обратились от злого пути своего, и пожалел Бог о бедствии, о котором сказал, что наведет на них, и не навел.

<sup>6</sup> The news reached the king of Nineveh, and he arose from his throne, and took off his royal robe, covered himself with sackcloth, and sat in ashes. <sup>7</sup> He made a proclamation and published through Nineveh by the decree of the king and his nobles, saying, “Let neither man nor animal, herd nor flock, taste anything; let them not feed, nor drink water; <sup>8</sup> but let them be covered with sackcloth, both man and animal, and let them cry mightily to God. Yes, let them turn everyone from his evil way, and from the violence that is in his hands. <sup>9</sup> Who knows whether God will not turn and relent, and turn away from his fierce anger, so that we might not perish?”

<sup>10</sup> God saw their works, that they turned from their evil way. God relented of the disaster which he said he would do to them, and he didn't do it.





## Иона хомолтоо уонна Тангара амарах быһыыта

**4** <sup>1</sup> Иона итинтэн улаханньык хомойон, абаран-сатаран, <sup>2</sup> АЙЫЫ ТОЙОНГО манньык үһпүтэ: «Оо, АЙЫЫ ТОЙОН, мин итини өссө дойдубар сылдьан этэн турабын эбээт! Ол иһин мин били эрдэ-сылла Тарсиска күрүүрдүү санаммытым. Эн алдьархайы үөрүүнэн тохтотор үтүө майгылаах, амарах санаалаах, улуу тулуурдаах, аһыныгас Тангара буоларгын билэр этим. <sup>3</sup> Онон билигин, АЙЫЫ ТОЙОН, дууһабын ыл: бу кэриэтин мин өлбүтүм ордук».

<sup>4</sup> Онуоха АЙЫЫ ТОЙОН киниттэн: «Хайа бу эн туох да олус абардын дуу?» — диэн ыйыппыта.



## Огорчение Ионы и Божье милосердие

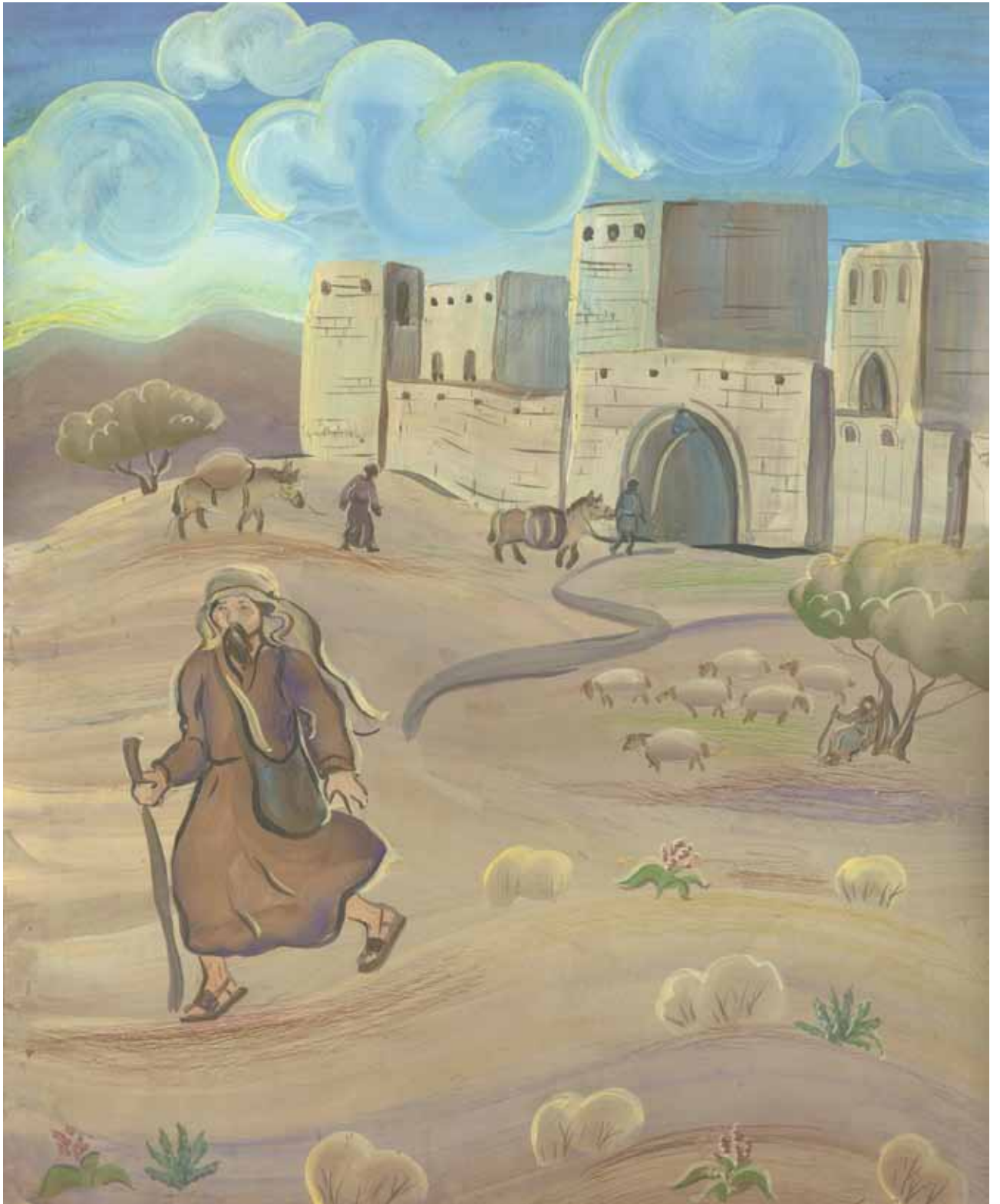
**4** <sup>1</sup> Иона сильно огорчился этим и был раздражен. <sup>2</sup> И молился он ГОСПОДУ и сказал: о, ГОСПОДИ! не это ли говорил я, когда еще был в стране моей? Потому я и побежал в Фарсис, ибо знал, что Ты Бог благий и милосердый, долготерпеливый и многомилостивый и сожалеешь о бедствии. <sup>3</sup> И ныне, ГОСПОДИ, возьми душу мою от меня, ибо лучше мне умереть, нежели жить.

<sup>4</sup> И сказал ГОСПОДЬ: неужели это огорчило тебя так сильно?

## Jonah gets upset and God demonstrates His mercy

**4** <sup>1</sup> But it displeased Jonah exceedingly, and he was angry. <sup>2</sup> He prayed to the LORD, and said, “Please, the LORD, wasn’t this what I said when I was still in my own country? Therefore I hurried to flee to Tarshish, for I knew that you are a gracious God, and merciful, slow to anger, and abundant in loving kindness, and you relent of doing harm. <sup>3</sup> Therefore now, the LORD, take, I beg you, my life from me; for it is better for me to die than to live.”

<sup>4</sup> The LORD said, “Is it right for you to be angry?”



<sup>5</sup> Иона Ниневияттан тахсан барбыта уонна илин туһаайыынан отуу онгостон баран, куоракка салгыы туох буоларын кэтэһэн, отуутун күлүгэр олорбута. <sup>6</sup> Оннук олордобуна, **АЙЫЫ ТОЙОН** Таһара киниэхэ хойуу кэтит сэбирдэхтээх үүнээйини\* ыппыта. Ол үүнээйи сиртэн дылыгырыы үүнэн тахсан, Иона саппабырбыт санаатын сайгыырдыы, кинини хаххалыы турбута. Иона үүнээйини көрөн бэркэ диэн үөрбүтэ.

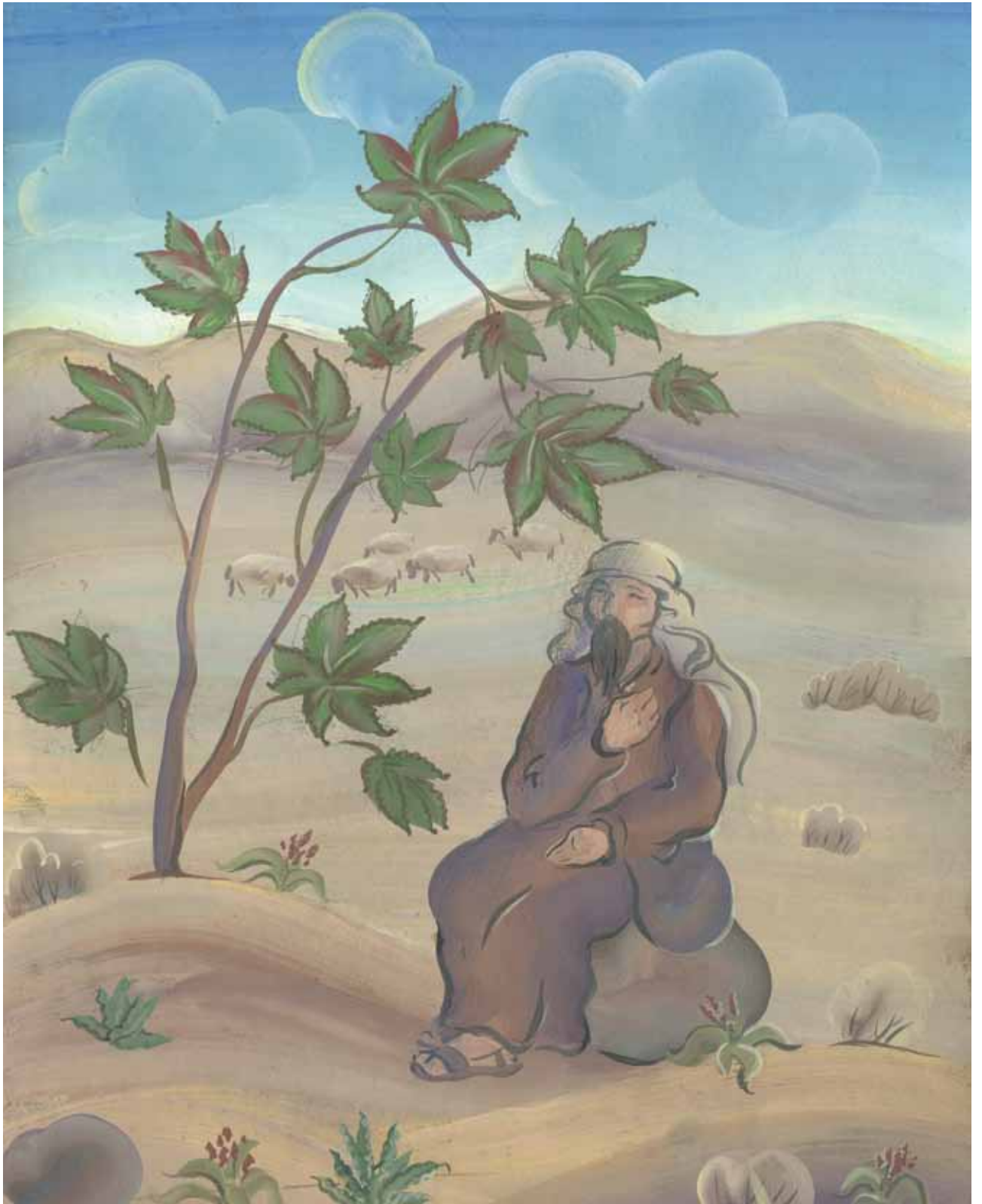


<sup>5</sup> И вышел Иона из города, и сел с восточной стороны у города, и сделал себе там кушу, и сел под нею в тени, чтобы увидеть, что будет с городом. <sup>6</sup> И произрастил ГОСПОДЬ Бог растение, и оно поднялось над Ионою, чтобы над головою его была тень и чтобы избавить его от огорчения его; Иона весьма обрадовался этому растению.

<sup>5</sup> Then Jonah went out of the city, and sat on the east side of the city, and there made himself a booth, and sat under it in the shade, until he might see what would become of the city. <sup>6</sup> The LORD God prepared a vine, and made it to come up over Jonah, that it might be a shade over his head, to deliver him from his discomfort. So Jonah was exceedingly glad because of the vine.

---

\* **4:6** Хойуу кэтит сэбирдэхтээх үүнээйи – Былыргы дьэбириэйдии тизкискэ билигин суолтата чуолкай биллибэт «кикайон» диэн тыл турар. Учуонайдар сабаҕалыылларынан, бу касторовай арыы ылыллар үүнээйитэ буолуон сөп.



<sup>7</sup>Сарсыныгар күн тахсыыта Тангара аны чиэрбэни ыппыта: чиэрбэ быһа кэрбээн, били үүнээйи иинэн-хатан хаалбыта. <sup>8</sup>Онтон күн үөһэ ойуута Тангара илинтэн күүстээх кураан тыалын түһэрбитэ. Күн уота Иона төбөтүн сырайбытынан барбыта. Иона бырда быстан, эрэйи көрөн: «Манньк олоруом кэриэтин өлбүтүм ордук!» — диэн өлүөн эрэ баҕарар буолбута.

<sup>9</sup>Дьэ онно Тангара киниттэн иккиһин: «Хайа бу эн үүнээйи туһуттан туох да олус абардын дуу?» — диэн ыйыппыта. «Наһаа абардым! — диэбитэ Иона. — Хомойон өлө сыстым!»



<sup>7</sup>И устроил Бог так, что на другой день при появлении зари червь подточил растение, и оно засохло. <sup>8</sup>Когда же взошло солнце, навел Бог знойный восточный ветер, и солнце стало палить голову Ионы, так что он изнемог и просил себе смерти, и сказал: лучше мне умереть, нежели жить.

<sup>9</sup>И сказал Бог Ионе: неужели так сильно огорчился ты за растение? Он сказал: очень огорчился, даже до смерти.

<sup>7</sup>But God prepared a worm at dawn the next day, and it chewed on the vine, so that it withered. <sup>8</sup>When the sun arose, God prepared a sultry east wind; and the sun beat on Jonah's head, so that he fainted, and requested for himself that he might die, and said, "It is better for me to die than to live."

<sup>9</sup>God said to Jonah, "Is it right for you to be angry about the vine?" He said, "I am right to be angry, even to death."



<sup>10</sup> Онуоха АЙЫЫ ТОЙОН киниэхэ эппитэ: «Эн бэл бэйэнг көрөн-истэн, улаатыннаран эрэйдэммэтэх үүнээйигин, биир түүн иһигэр үүнэн баран хатан хаалбыт от сыһын, аһыйабын. <sup>11</sup> Оттон ити унга-хангас илиитин кыайан араарбат сүүс сүүрбэ тыһынча киһилээх, баһаан сүөһүлээх-тойдоох Ниневия курдук улахан куораты Мин хайдах харыһыйам суоҕай?»



<sup>10</sup> Тогда сказал ГОСПОДЬ: ты сожалеешь о растении, над которым ты не трудился и которого не растил, которое в одну ночь выросло и в одну же ночь и пропало: <sup>11</sup> Мне ли не пожалеть Ниневии, города великого, в котором более ста двадцати тысяч человек, не умеющих отличить правой руки от левой, и множество скота?

<sup>10</sup> The LORD said, “You have been concerned for the vine, for which you have not labored, neither made it grow; which came up in a night, and perished in a night. <sup>11</sup> Shouldn’t I be concerned for Nineveh, that great city, in which are more than one hundred twenty thousand persons who can’t discern between their right hand and their left hand; and also much livestock?”

